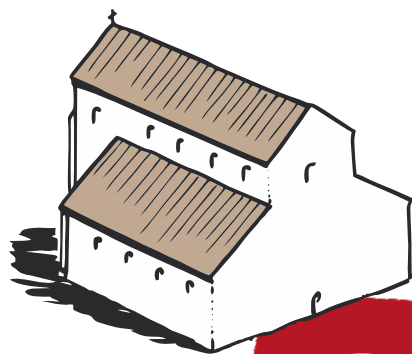

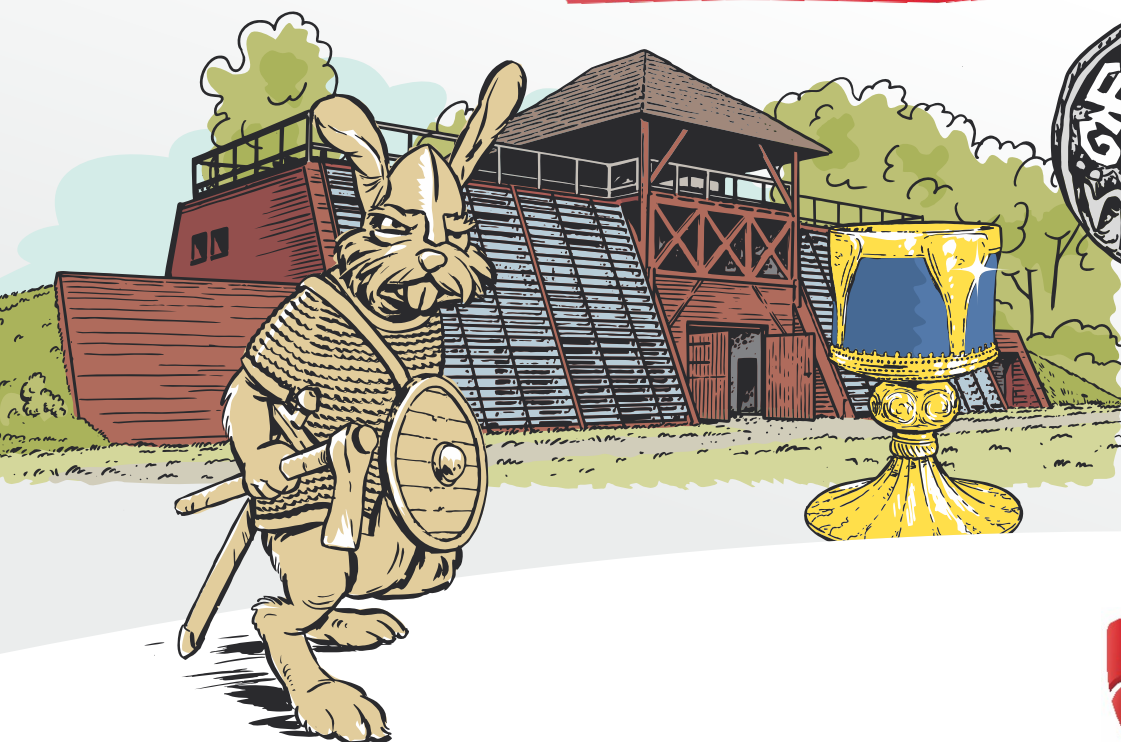
DZIECIAKI NA SZLAKU PIASTOWSKIM

Przewodnik
dla Małych
Podróżników

TOM I • Wielkopolska

Szlak
Piastowski

DZIECIAKI NA SZLAKU PIASTOWSKIM

Przewodnik
dla Małych
Podróżników

TOM I • Wielkopolska

napisał i zilustrował
Jarosław Gryguć

SZLAK PIASTOWSKI

Szlak Piastowski to jedna z najstarszych tras turystycznych w Polsce, prowadząca przez miejsca związane z początkami naszego państwa. Nazwa „Piastowie” pochodzi od imienia legendarnego oracza Piasta. Według opowieści był on prostym, uczciwym człowiekiem spod Gniezna, którego bogowie nagrodzili, czyniąc jego ród królewskim.

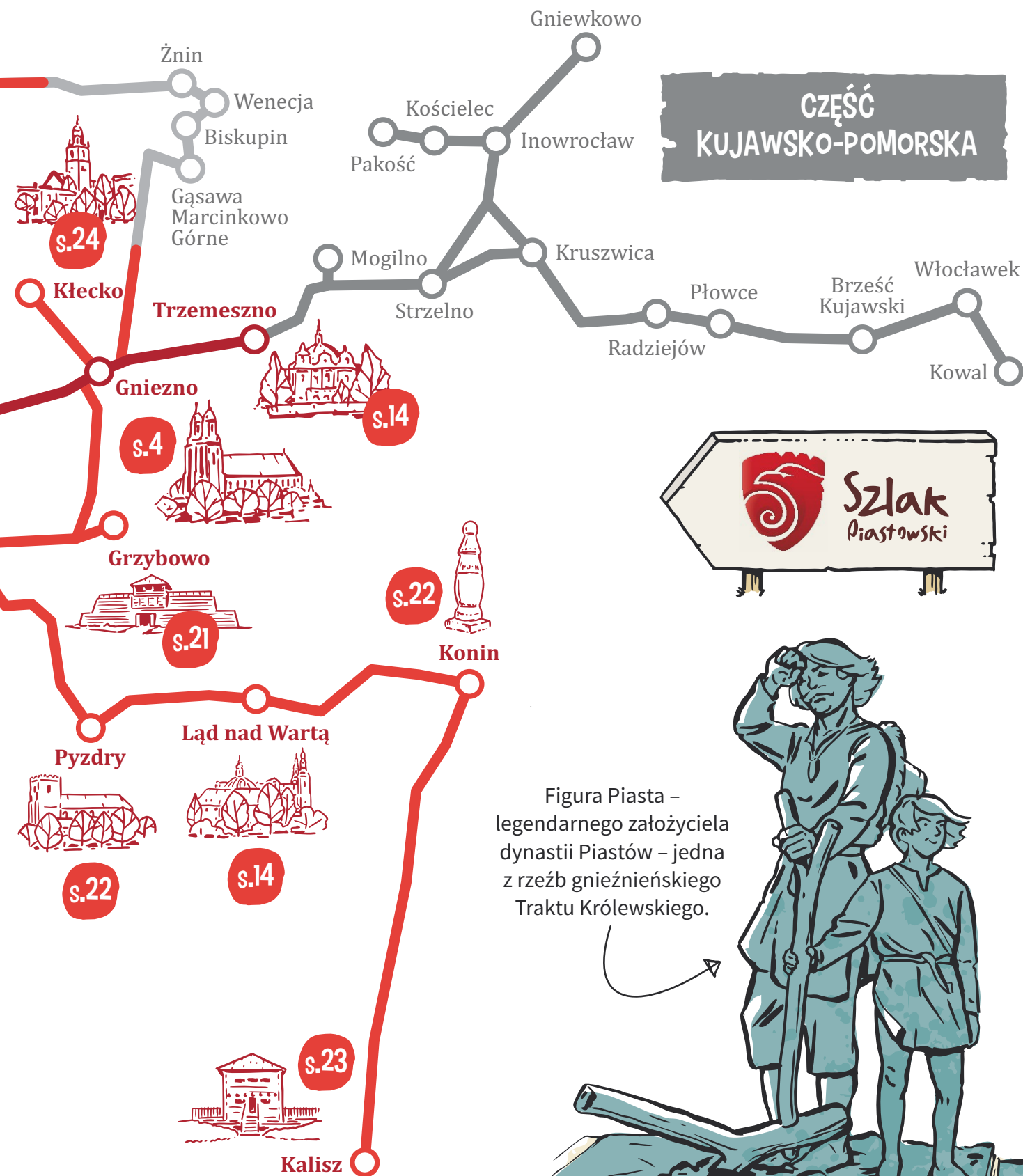
Pierwszym historycznym władcą Polski był książę Mieszko I, panujący ponad tysiąc lat temu. W 966 roku jako pierwszy z rodu przyjął chrzest, wprowadzając swój kraj do grona chrześcijańskich państw Europy. Jego syn, Bolesław Chrobry, umocnił potęgę państwa i w 1025 roku sięgnął w Gnieźnie po koronę królewską. Potomkowie Mieszka i Bolesława panowali w Polsce – z lepszym lub gorszym skutkiem – przez ponad 400 lat. Władzę stracili dopiero w 1370 roku, kiedy zmarł król Kazimierz Wielki, ostatni Piast na polskim tronie.

Szlak Piastowski to prawdziwa podróż w czasie – lekcja historii, którą możecie zobaczyć na własne oczy. Każdy punkt na mapie kryje własną opowieść o dawnych władcach i ich poddanych. Wzdłuż szlaku znajdują się najstarsze grody, kościoły i klasztory, a także muzea pełne bezcennych zabytków oraz skanseny z rekonstrukcjami dawnych osad, gdzie możecie poczuć, jak naprawdę żyli nasi przodkowie.

W pierwszym tomiku poznacie wielkopolską część Szlaku Piastowskiego – tę, która najściślej wiąże się z narodzinami Polski. Zobaczcie, że przeszłość nie jest nudna. Przeciwnie – potrafi być fascynująca i pełna niezwykłych opowieści.

**CZĘŚĆ
WIELKOPOLSKA**

GNIEZNO

kościół
św. Jerzego

katedra

Muzeum
Archidiecezji
Gnieźnieńskiej

zaznaczony
w bruku przebieg
dawnych wałów
grodzkich

Wzgórze Lecha dzisiaj...

Gród w Gnieźnie był jednym z największych i najbardziej rozbudowanych w państwie Piastów, choć nie najstarszym. Jego budowę rozpoczęto w połowie X wieku, za czasów panowania ojca Mieszka I. Warownię rozbudowywano w kolejnych dziesięcioleciach tak, że na początku XI wieku składała się aż z czterech otoczonych wałami części. Jedna była przeznaczona dla księcia i jego dworzan, w drugiej znajdował się kościół i chaty duchownych, a w kolejnych mieszkali wojowie, rzemieślnicy i kupcy.

...i tysiąc lat temu

Potęę dawnych wałów grodowych możecie sobie uświadomić, spacerując ulicą Seminaryjną. Nawet dzisiaj wzgórze wygląda tu na strome.

Kiedyś było jeszcze bardziej niedostępne, gdyż podstawa wału znajdowała się kilka metrów poniżej poziomu dzisiejszej ulicy, a szczyt wieńczyła palisada z drewnianych bali.

Wzgórze Lecha dzisiaj...

...i tysiąc lat temu

palisada

ulica Seminaryjna

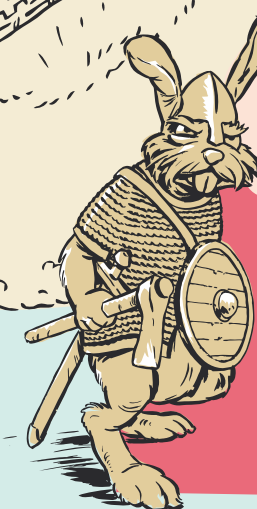
Gnezdun

Nazwę Gniezno (GNEZDUN) znajdziemy już na denarze z czasów Bolesława Chrobrego. W nieco zmienionej formie (jako gnezden) pojawia się też w dokumencie z 1136 roku, zwanym Bullą gnieźnieńską – pierwszym, w którym oprócz łaciny użyto także słów w języku polskim. Oryginał Bulli gnieźnieńskiej znajduje się Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie, zaś jej kopię możecie zobaczyć w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

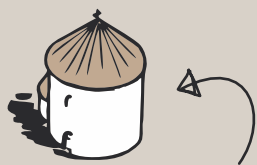
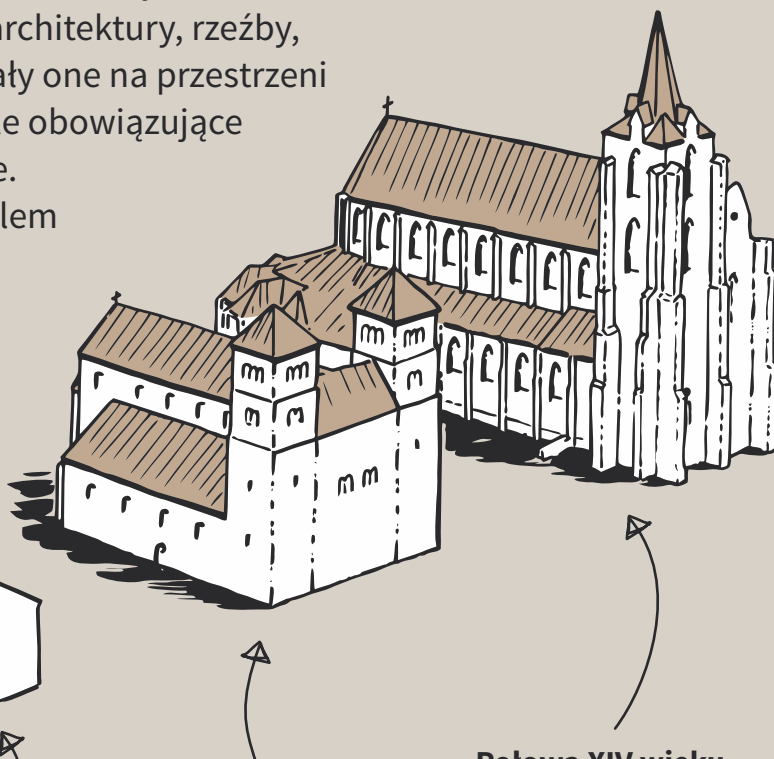
Dla Małych Podróżników!

Trakt Królewski / Posągi 5 pierwszych królów Polski, postaci z 2 piastowskich legend, 4 edukacyjne makiety oraz 16 figurek królików do odszukania z aplikacją mobilną „Królika Goń”.

KATEDRA GNIEŹNIEŃSKA

Katedra na Wzgórzu Lecha jest najcenniejszym zabytkiem Gniezna. Wybudowano ją w epoce gotyku, ale powstała na miejscu trzech wcześniejszych świątyń, z których najstarszą wzniesiono jeszcze za czasów Mieszka I. Relikty tych budowli możecie zobaczyć w skansenie archeologicznym w podziemiach obecnej świątyni. Katedra skrywa w sobie niezliczone dzieła sztuki: elementy architektury, rzeźby, obrazy i wyroby złotnicze. Powstawały one na przestrzeni wieków i reprezentują wszystkie style obowiązujące w tym czasie w architekturze i sztuce. Także dzięki nim katedra jest symbolem tysiąca lat polskiej państwowości i polskiego Kościoła.

2. połowa X wieku.

Po przyjęciu chrztu Mieszko I wznosi na Wzgórzu Lecha mały kościół. W 997 roku zostaje w nim pochowany biskup Wojciech. W 1000 roku kościół uzyskuje rangę katedry.

1. połowa XI wieku.

Na miejscu rotundy powstaje bazylika. Być może stan budowy pozwala, by w 1025 roku koronowali się w niej Bolesław Chrobry i Mieszko II.

Koniec XI wieku.

Rozebranie starej bazyliki i budowa nowej w okazalszej formie, w której koronowanych jest trzech kolejnych królów Polski. Jako ostatni Wacław II w 1300 roku. W tym kościele pierwotnie znajdowały się Drzwi Gnieźnieńskie.

Połowa XIV wieku.

Na miejscu rozebranej bazyliki romańskiej powstaje znacznie większa bazylika w stylu gotyckim. W kolejnych wiekach katedra ulega licznym przebudowom. Pojawiają się w niej elementy w stylu renesansowym, barokowym i klasycystycznym.

Św. Wojciech jest patronem Polski, archidiecezji gnieźnieńskiej i Gniezna. Miasto wiele zawdzięcza tej postaci. Gdyby przed tysiącem lat Bolesław Chrobry nie zdecydował o wykupieniu szczątków czeskiego biskupa i złożeniu ich w kościele na Wzgórzu Lecha, to w 1000 roku do Gniezna na zjazd gnieźnieński nie przybyłby cesarz Otton III i miasto nie zostałoby stolicą polskiego Kościoła oraz miejscem koronacji piastowskich królów.

scena ukazująca moment śmierci Wojciecha z rąk Prusów

Drzwi Gnieźnieńskie

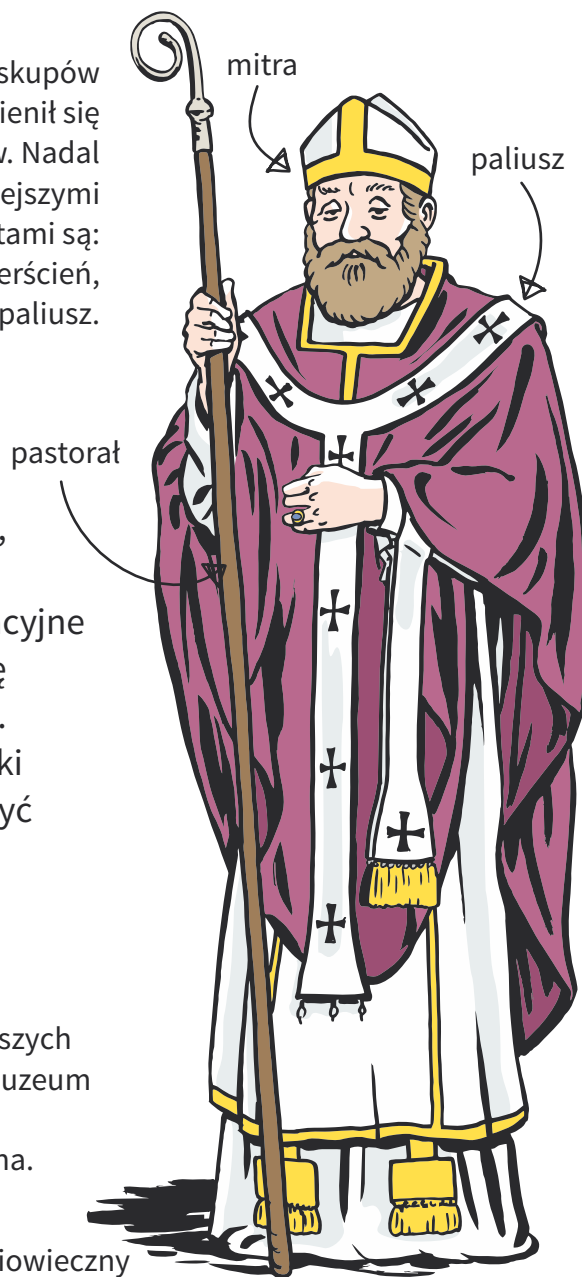
są najcenniejszym dziełem sztuki romańskiej w Polsce i jednym z nielicznych tego typu zabytków zachowanych w Europie. Powstały w XII wieku, za panowania księcia Mieszka III Starego. Odlano je z brązu, bardzo trwałego stopu metalu, dzięki czemu wyglądają dzisiaj niemal tak samo, jak przed wiekami.

Dzieło przedstawia historię życia i śmierci św. Wojciecha i przypomina trochę współczesny komiks. W 18 scenach przedstawiono kolejno: narodziny Wojciecha, naukę w szkole, piastowanie godności biskupa Pragi, wyprawę misyjną do pogańskich Prusów, a na koniec śmierć Wojciecha, wykupienie jego ciała przez polskiego księcia i pogrzeb męczennika w Gnieźnie.

MUZEUM ARCHIDIECEZJI GNIEŹNIEŃSKIEJ

Utworzone w roku 1000 arcybiskupstwo w Gnieźnie obejmowało zwierzchnictwem całość ówczesnych ziem polskich. Wkrótce arcybiskupi gnieźnieńscy zostali też koronatorami królów Polski. Czy wiecie, że funkcję tę sprawowali przez cały okres istnienia monarchii? Nawet wtedy, gdy uroczystości koronacyjne odbywały się w Krakowie lub w Warszawie, koronę na głowę władcy wkładał arcybiskup gnieźnieński. Pamiątki związane z arcybiskupami, a także zabytki z dawnego skarbcza katedralnego, możecie zobaczyć w znajdującym się niedaleko katedry Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej.

Strój arcybiskupów niewiele zmienił się w ciągu wieków. Nadal jego najważniejszymi elementami są: pastorał, pierścień, mitra i paliusz.

Dla Małych Podróżników!

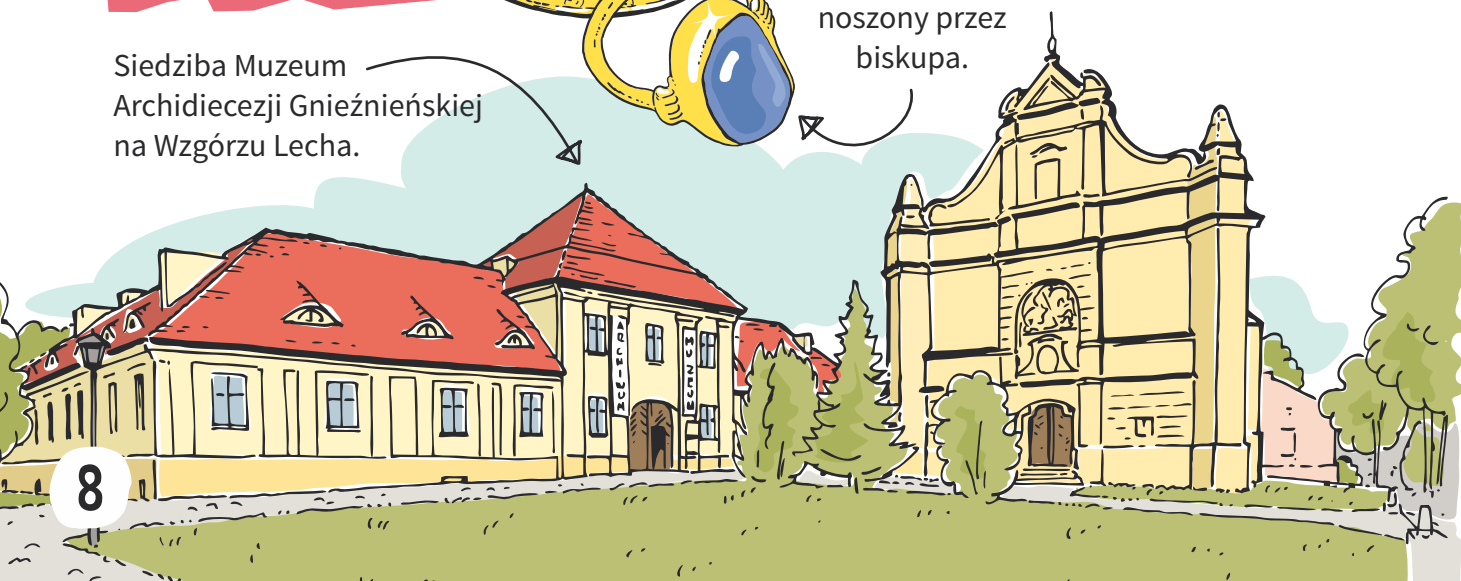
Zwiedzanie muzeum z „Mapą skarbów” / animacje o drzwiach gnieźnieńskich / audio-przewodnik po Wzgórzu Lecha ze specjalną ścieżką rodzinną.

Jednym z najcenniejszych zabytków muzeum jest kielich św. Wojciecha.

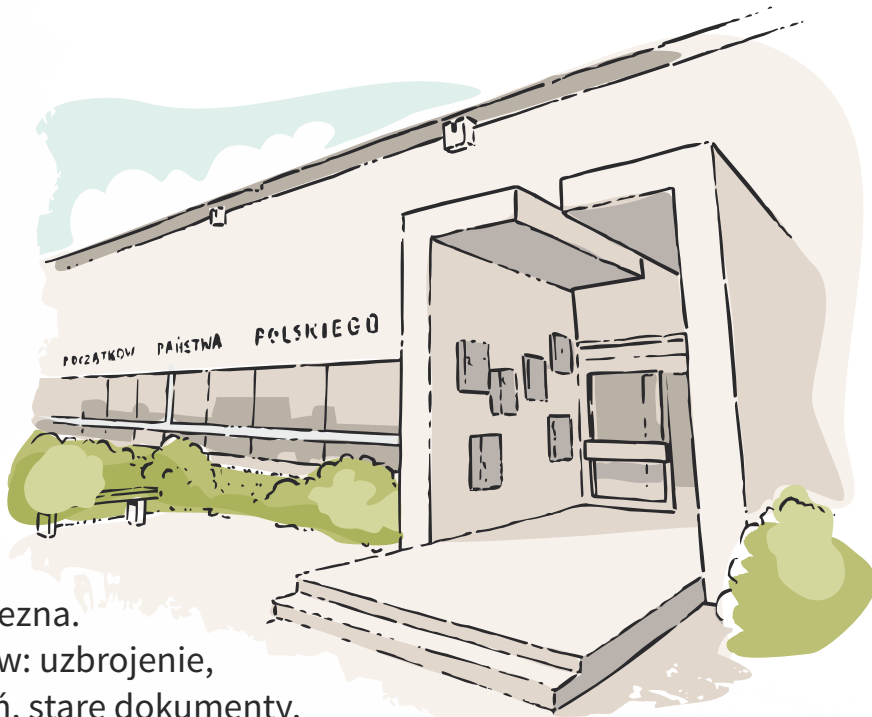
Średniowieczny złoty pierścień noszony przez biskupa.

Siedziba Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej na Wzgórzu Lecha.

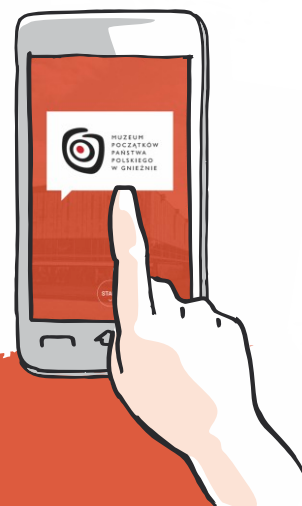

MUZEUM POCZĄTKÓW PAŃSTWA POLSKIEGO W GŃEŹNIE

W muzeum dowiecie się
wszystkiego o początkach
polskiego państwa i historii Gniezna.
Czekają na was tysiące zabytków: uzbrojenie,
fragmenty naczyń, ozdoby, broń, stare dokumenty,
a nawet elementy dawnych budowli. Dzięki
nowoczesnym wystawom, filmom i prezentacjom 3D
możecie się poczuć jak odkrywcy i zobaczyć,
jak wyglądało życie ludzi w pierwszych wiekach
istnienia Polski. To wyjątkowe miejsce, także
dlatego, że można je zwiedzać razem
z czworonożnymi przyjaciółmi.

Wszystkie
wystawy
w muzeum
można
zwiedzać
z mobilnymi
przewodnikami.

Dla Małych Podróżników!

Rodzinna ścieżka zwiedzania z historią
ukrytą w komiksowych kadrach,
drewnianych puzzlach i przygodowej
grze planszowej.

POZNAŃ

Poznański gród założono na piaszczystej wyspie oblewanej wodami Warty i Cybiny, zwanej dziś Ostrowem Tumskim – miejscu o naturalnych walorach obronnych. Ta wyjątkowo potężna twierdza broniła od zachodu dostępu do Mieszkowego „państwa gnieźnieńskiego”, będąc zarazem jedną z głównych rezydencji książęcych oraz siedzibą biskupa. Poznań był miejscem, gdzie rozwijały się wiara i kultura. To tutaj przybywali duchowni, rzemieślnicy i goście z zagranicy, przynosząc ze sobą wiedzę, umiejętności i nowe obyczaje. Położony na przecięciu dróg wodnych i lądowych, gród był również ważnym punktem na średniowiecznych szlakach handlowych.

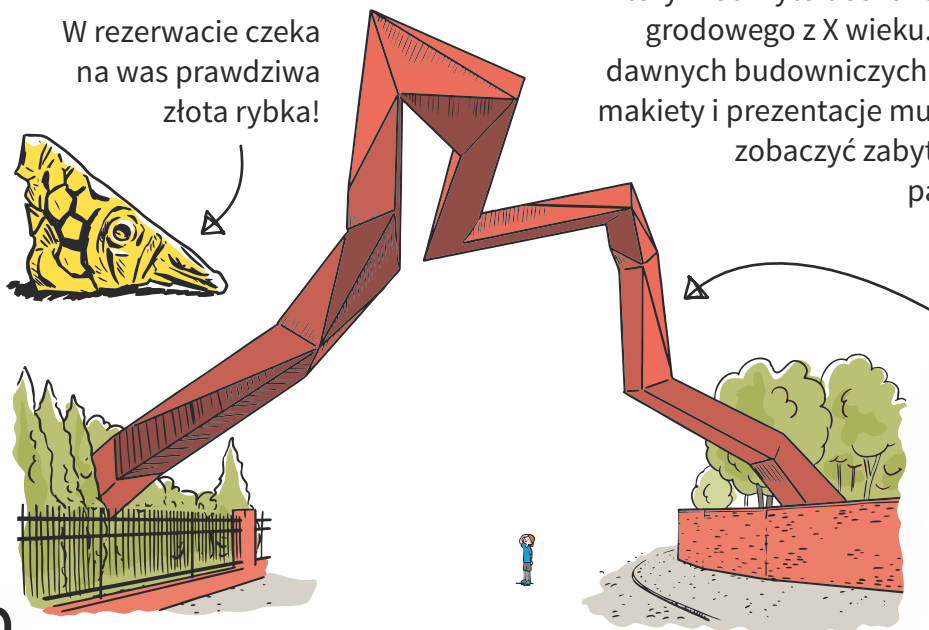

pozostałości wału
grodowego

REZERWAT ARCHEOLOGICZNY GENIUS LOCI

W Rezerwacie Archeologicznym Genius loci wejście 6 metrów w głąb ziemi, do prawdziwego wykopu archeologicznego, w którym odkryto doskonale zachowane konstrukcje wału grodowego z X wieku. W poznaniu niezwykłego dzieła dawnych budowniczych pomogą wam filmy, hologramy, makiety i prezentacje multimedialne. Możecie tu również zobaczyć zabytki pochodzące z badań katedry, palatium i cmentarza grodowego.

W rezerwacie czeka
na was prawdziwa
złota rybka!

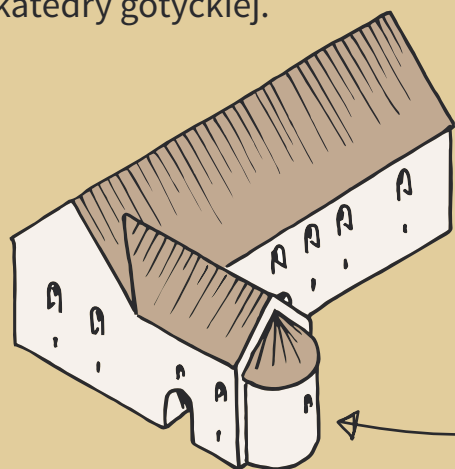

Rzeźbę „Przekrój Poznania” znajdziecie obok rezerwatu Genius loci. Nawiązuje ona kształtem i rozmiarami do stojącego tu niegdyś wału grodowego, ukazując, jak wielkie to były konstrukcje.

PALATIUM I KATEDRA

W grodzie na Ostrowie Tumskim Piastowie wzniesli dwie okazałe kamienne budowle: palatium z kaplicą – jeden z pierwszych murowanych budynków na naszych ziemiach – oraz ogromną katedrę – największy kościół ówczesnej Polski, którego pozostałości możecie zobaczyć w podziemiach dzisiejszej katedry gotyckiej.

Poznańska katedra z końca X wieku. Według tradycji w grobowcach wewnątrz świątyni pochowano Mieszka I i Bolesława Chrobrego.

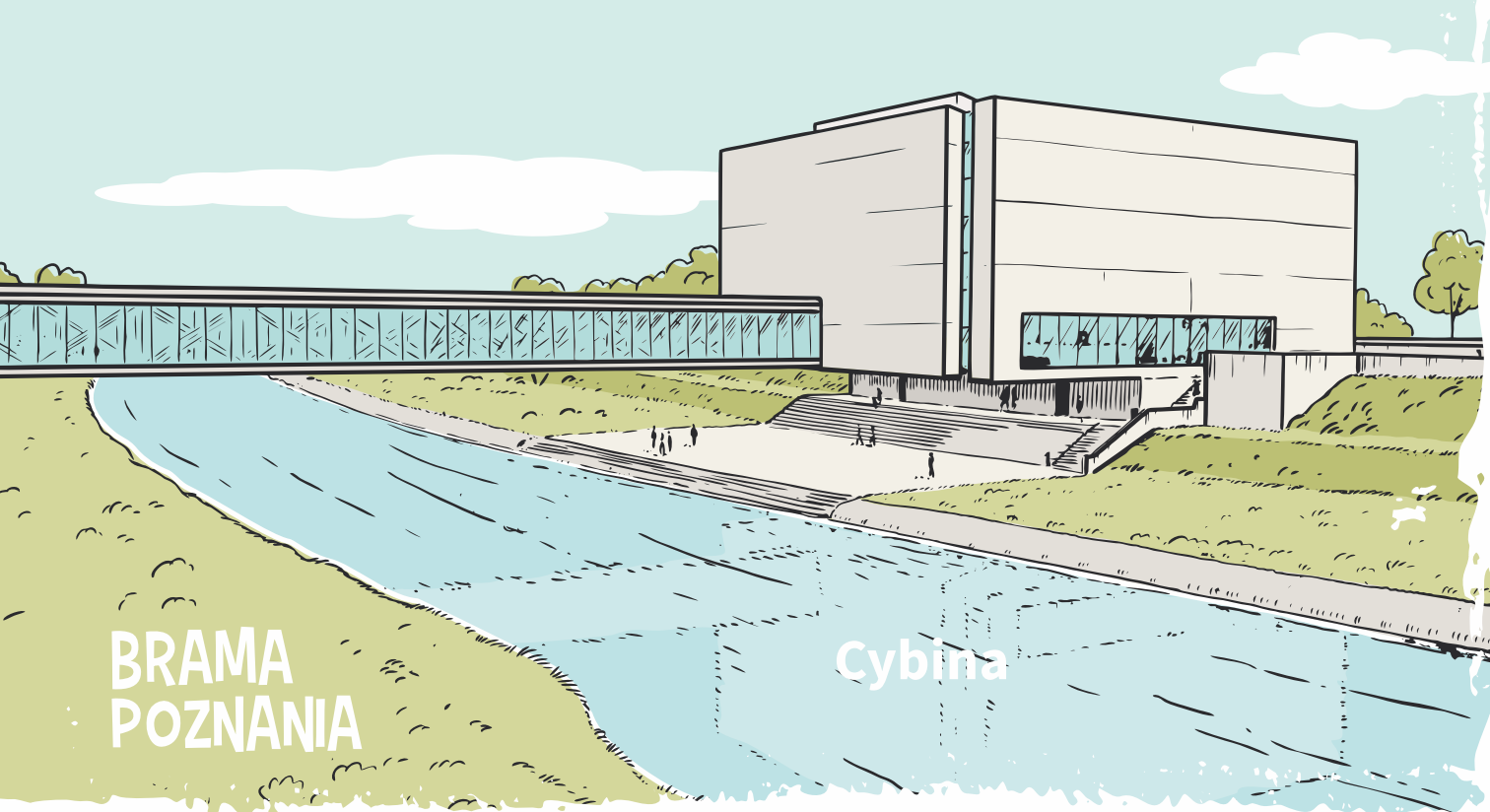

Palatium z kaplicą
wzniesione przez Mieszka I.

kaplica

Miejsce, w którym znajdowało się palatium, rozpoznać dzięki szklanej instalacji ustawionej nad odkrytymi przez archeologów podziemnymi pozostałościami budowli. Wybrzuszenia szklanych płyt imitują kamienie, z których ją wybudowano.

BRAMA POZNANIA

Cybina

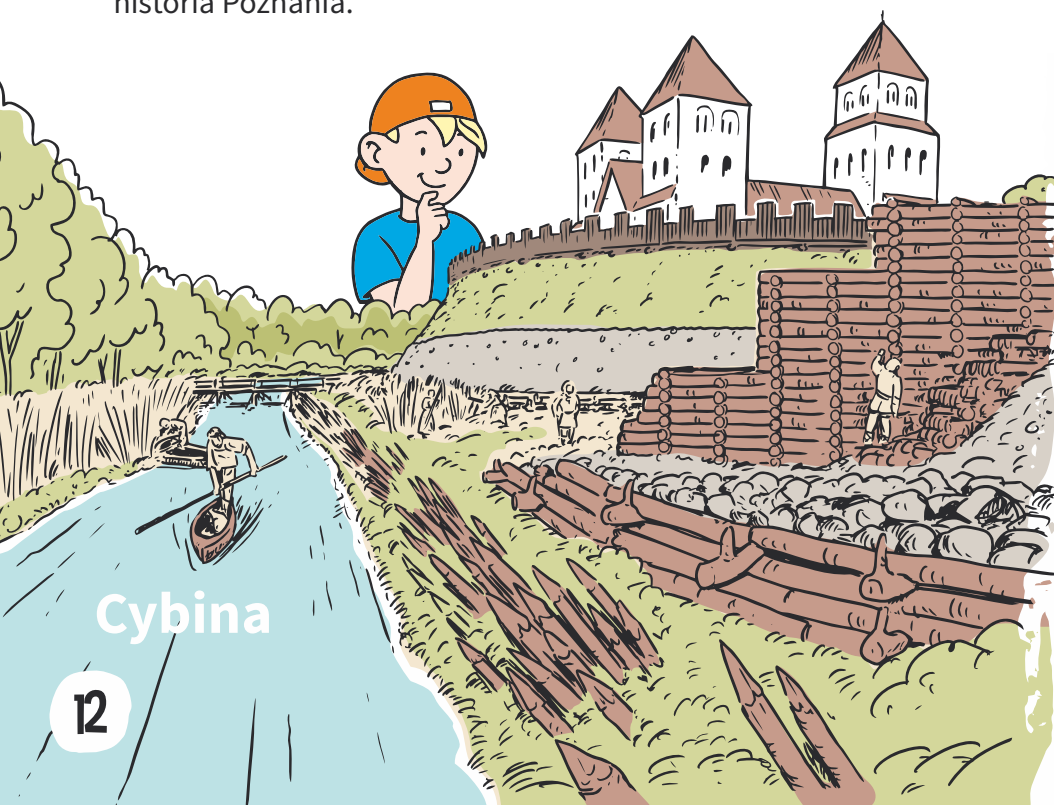
Położona nad brzegiem rzeki Cybiny Brama Poznania to niezwykle miejsce, w którym historia spotyka się z nowoczesnością. W środku nie znajdziecie tradycyjnych gablot ani starych przedmiotów. Zamiast tego czekają na was interaktywna wystawa zwiedzana z audioprzewodnikiem, filmy, światła, dźwięki i muzyka, tworzące klimat, który pozwala przenieść się w przeszłość. Zobaczycie tutaj, jak budowano grody, jak mieszkali ludzie i co zmienił chrzest Polski.

Dowiecie się o niezwykłej, starej wyspie w sercu miasta – Ostrowie Tumskim, gdzie zaczęła się historia Poznania.

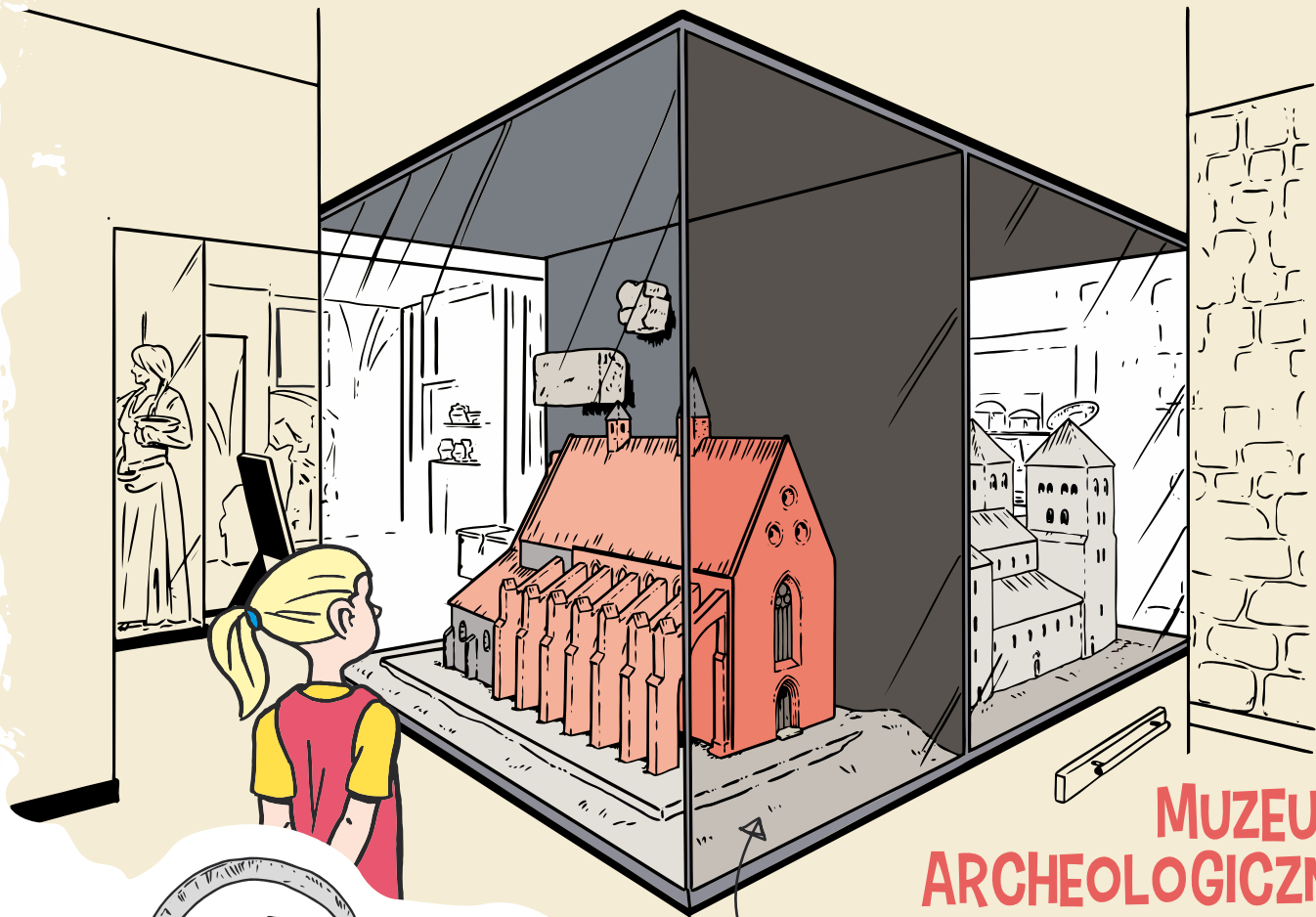
MAKIETY DAWNEGO POZNANIA

W podziemiach kościoła franciszkanów możecie zobaczyć dwie ogromne makiety historycznego Poznania. Pierwsza przedstawia wygląd Ostrowa Tumskiego w końcu X wieku, druga miasto XVII-wieczne.

Makiety składają się z tysięcy drobnych elementów, które ożywają dzięki światłu i dźwiękom.

Cybina

MUZEUM ARCHEOLOGICZNE

Na wystawie „Tu powstała Polska” w Muzeum Archeologicznym znajdziecie liczne zabytki odkryte przez archeologów, a także rekonstrukcje oraz prezentacje multimedialne. Chętni mogą też przymierzyć rycerską zbroję i rozegrać partię średniowiecznych szachów.

Krzywaśń pastorału oraz złoty pierścień z XII-wiecznego grobu biskupa w katedrze poznańskiej – część ekspozycji Muzeum Poznania w podziemiach Ratusza, na której prezentowane są najcenniejsze zabytki związane z początkami państwa Piastów.

RATUSZ - MUZEUM POZNANIA

Dla Małych Podróżników!

Brama Poznania / zwiedzanie ekspozycji z audioprzewodnikiem / „Podróż w czasie z kapitanem Jakubem” / gra na ekspozycji „Falszerze i Agenci. Wielki pościg” / przewodnik po Trakcie Królewsko-Cesarskim „Chodź, zobacz!”

Rezerwat Archeologiczny Genius loci / ścieżka zwiedzania dla najmłodszych / audioprzewodnik dla dzieci / dedykowane publikacje.

Muzeum Archeologiczne / „Muzeum Wielu Zmysłów” – specjalna ścieżka zwiedzania wystaw „Pradzieje Wielkopolski” i „Tu powstała Polska”.

Makiety Dawnego Poznania / multimedialny spektakl o historii Poznania.

KLASZTORY

(GNIEZNO, ŁĄD NAD WARTĄ, ŁEKNO, LUBIŃ, POZNAŃ, TRZEMESZNO, WĄGROWIEC)

W czasach piastowskich, gdy Polska dopiero się tworzyła, klasztory odgrywały ogromną rolę w życiu ludzi. Były nie tylko miejscem modlitwy, lecz także pracy, nauki i pomocy potrzebującym. Mnisi potrafili pisać i czytać, a także leczyć chorych. Dzięki nim do kraju docierała wiedza nie tylko o wierze, lecz również o nauce i uprawie ziemi. W Lubiniu mieszkali benedyktyni – bardzo pracowici mnisi, stosujący zasadę „módl się i pracuj”. W Trzemesznie działali kanonicy regularni, skupieni na służbie duszpasterskiej. W Gnieźnie i Pyzdrach osiedlili się franciszkanie, którzy głosili pokój i dobro, pomagali biednym oraz uczyli miłości do przyrody i ludzi. W Łeknie, a potem w Wągrowcu oraz w Łądzie nad Wartą swoje opactwa mieli cystersi, stynący z doskonałej organizacji oraz wiedzy o rzemiośle i rolnictwie. W Gnieźnie i Poznaniu działały też zakony rycerskie – bożogrobcy i joannici – znani z odwagi i troski o chorych.

Krużganek klasztoru cystersów w Łądzie nad Wartą z gotyckim sklepieniem żebrowym.

W życiu zakonnym mogły też uczestniczyć kobiety, gdyż zakony miały oddzielne gałęzie męskie i żeńskie. Żeńską gałęzią franciszkanów były klaryski. W Gnieźnie klasztory franciszkanów i klarysek sąsiadowały ze sobą.

Wygląd XII-wiecznego kościoła cysterskiego w Łeknie. Na przełomie XIV i XV wieku siedzibę klasztoru przeniesiono do pobliskiego Wągrowca.

Wieś Tarnowo Pałuckie należała kiedyś do zakonników z Łekna. Znajdziecie w niej najstarszy zachowany w Polsce drewniany kościół.

PLAN KLASZTORU BENEDYKTYNÓW W LUBINIU

Dormitorium

Wspólna sypialnia zakonników.

Kościół

Miejsce odprawiania mszy i wspólnych modlitw zakonników. Od niego rozpoczynano budowę klasztoru.

Refektarz

Pomieszczenie przeznaczone do spożywania posiłków.

Krużganek

Przylegający do budynków klasztornych korytarz otaczający wirydarz. Ze względu na dobre oświetlenie był doskonałym miejscem do pracy.

Wirydarz

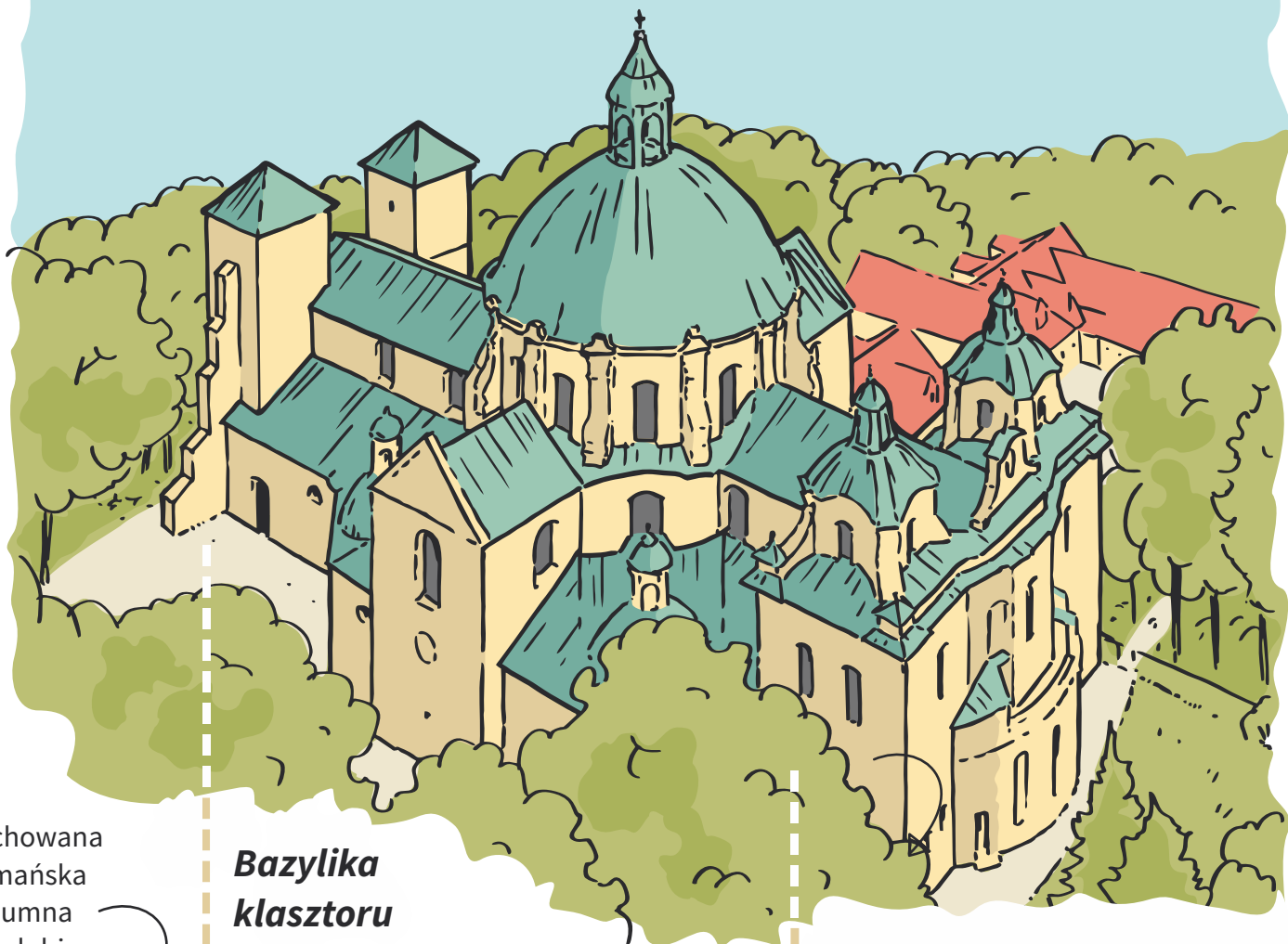
Kwadratowy dziedziniec wewnątrz klasztoru. Znajdowały się w nim ogród oraz studnia.

Furta klasztorna

Żaden mnich nie mógł opuścić klasztoru bez zezwolenia przełożonego. Nad przestrzeganiem zakazu czuwał strzegący furty zakonnik zwany furtianem.

Czy wiecie, że życie w klasztorze toczyło się według ściśle określonego rozkładu zajęć? Codziennie 7-8 godzin mnisi spędzali na modlitwie, 8 godzin przeznaczali na pracę fizyczną i umysłową, a kolejnych 7-8 godzin spali. Pozostały czas wypełniało im przygotowanie i spożywanie posiłków oraz zebranie kapituły, podczas którego omawiali codzienne sprawy swojej wspólnoty.

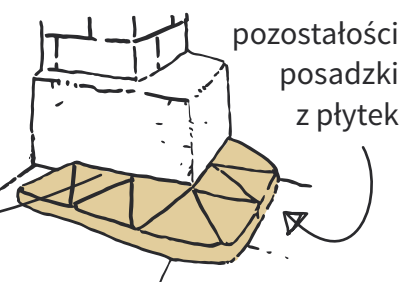
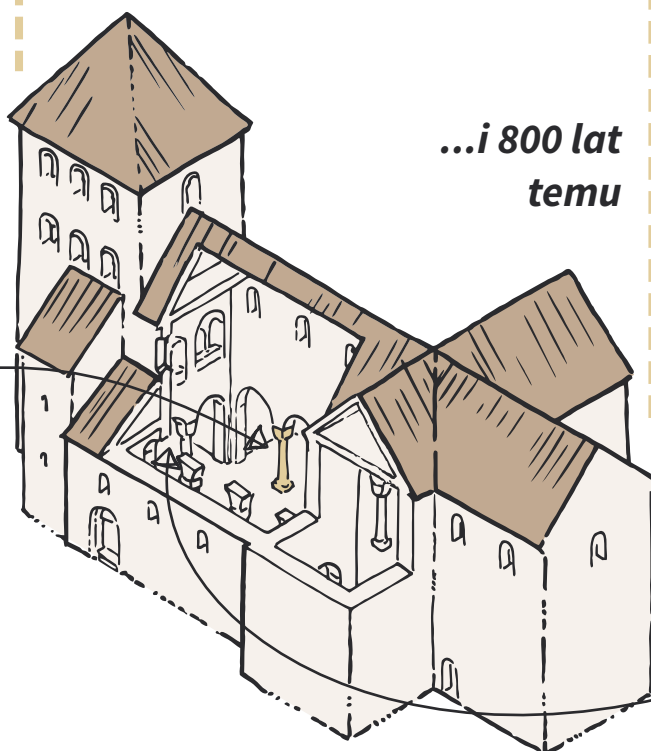

zachowana
romańska
kolumna
ze zdobioną
głowicą

Bazylika klasztoru w Trzemesznie dzisiaj...

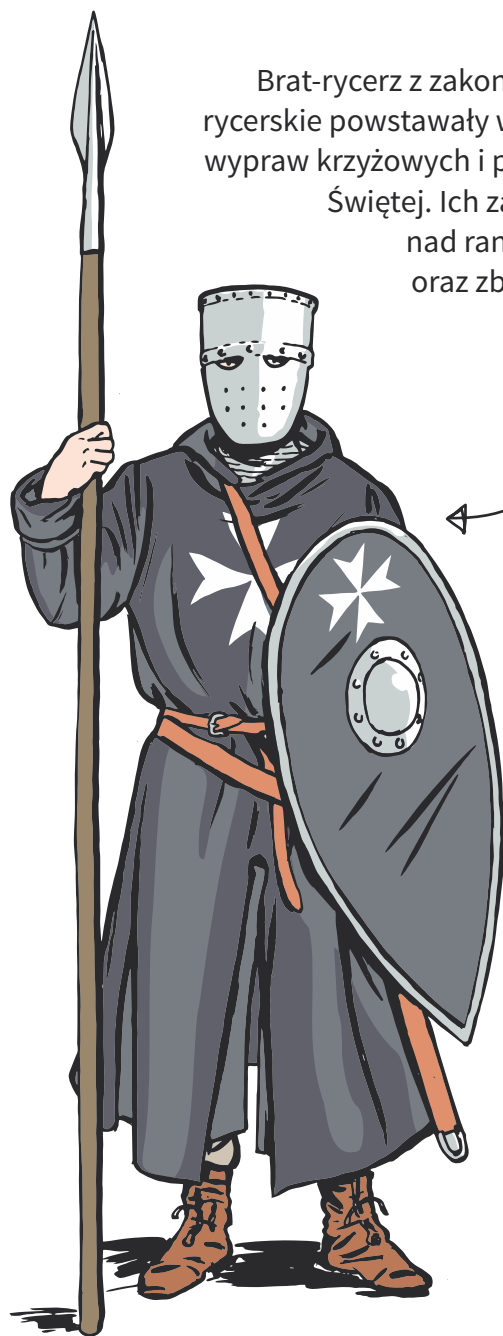
Trzemeszno było niegdyś siedzibą zakonu kanoników regularnych, którzy zostali tutaj sprowadzeni w XII wieku przez Bolesława Krzywoustego. Klasztor przez wieki był ośrodkiem religii, kultury i oświaty, a jego biblioteka liczyła 10 tysięcy tomów. Dzisiaj nie spotkamy tu jednak mnichów, gdyż w 1836 roku klasztor został zamknięty przez władze pruskie.

***...i 800 lat
temu***

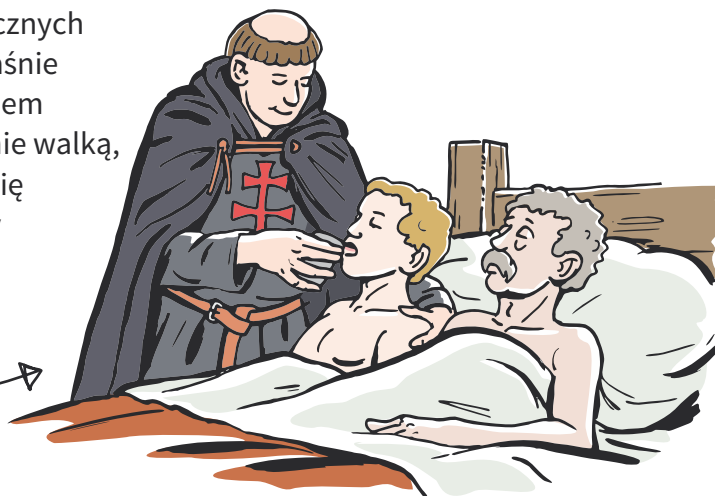
pozostałości
posadzki
z płytek

Brat-rycerz z zakonu joannitów. Zakony rycerskie powstawały w XI i XII wieku na fali wypraw krzyżowych i pielgrzymek do Ziemi Świętej. Ich zadaniem była opieka nad rannymi i pielgrzymami oraz zbrojna walka za wiarę chrześcijańską.

Zakony rycerskie wniósł ogromny wkład w organizację pierwszych średniowiecznych szpitali. Właśnie prowadzeniem szpitala, a nie walką, zajmowali się bożogrobcy w Gnieźnie.

Jednym z zajęć, które wykonywali zakonnicy, było przepisywanie ksiąg. Przypomina o tym królik skryba, który przysiadł sobie przy gnieźnieńskim kościele franciszkanów.

Należący kiedyś do bożogrobców kościół św. Jana w Gnieźnie powstawał etapami. Wschodnią część wybudowano w połowie XIII wieku. Jako ostatnią w XV wieku wzniesiono wieżę. Tak długi okres budowy nie był w średniowieczu niczym niezwykłym. Brak pieniędzy, katastrofy budowlane, wojny czy zarazy wstrzymywały często prace murarskie na lata.

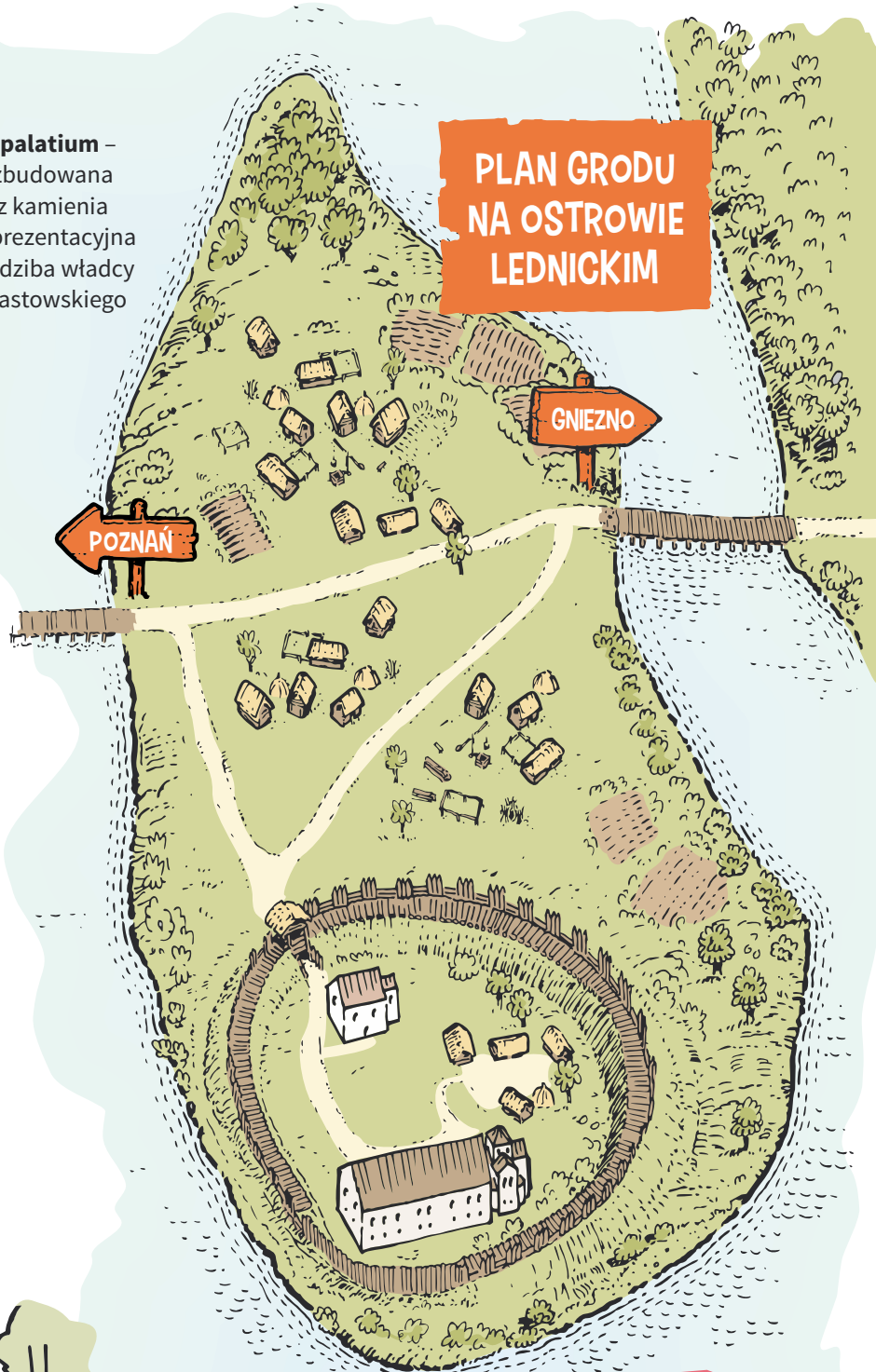

OSTRÓW LEDNICKI I MUZEUM PIERWSZYCH PIASTÓW

Gród na Ostrowie Lednickim był jednym z grodów stołecznych państwa piastowskiego. We wczesnym średniowieczu władca nie rządził bowiem z jednego miejsca, lecz stale podróżował pomiędzy najważniejszymi warowniami swojego państwa. Na Ostrowie zobaczycie najlepiej zachowane **palatium*** z czasów Piastów, a także imponujące pozostałości grodowych wałów obronnych. Skarby, które archeolodzy znaleźli na wyspie i w okolicy, możecie obejrzeć na muzealnej wystawie.

***palatium** –
zbudowana
z kamienia
reprezentacyjna
siedziba władcy
piastowskiego

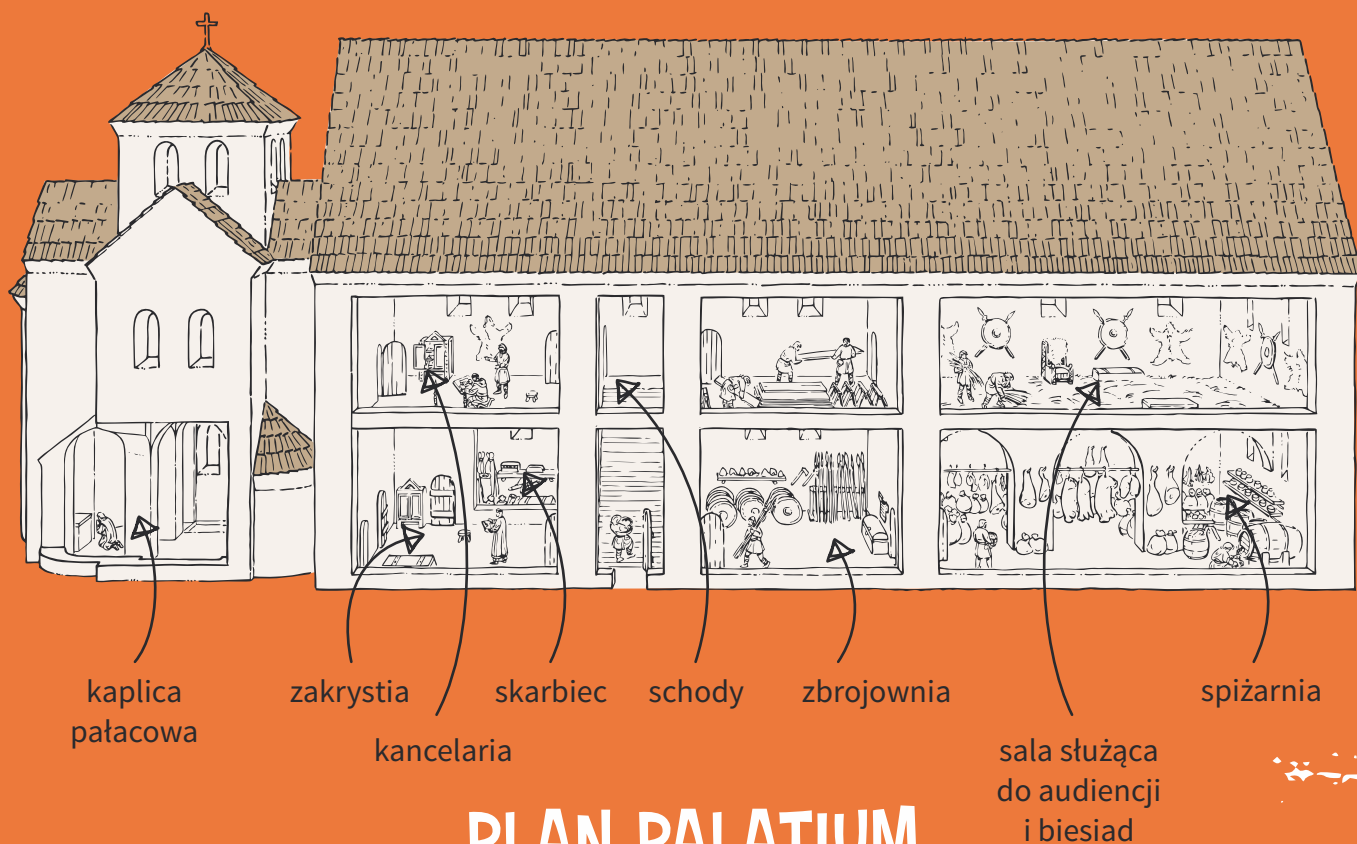
PLAN GRODU NA OSTROWIE LEDNICKIM

Poszukajcie
znacznika,
a mobilna aplikacja
Szlaku Piastowskiego
zapewni wam
dodatkowe atrakcje.

Dla Małych Podróżników!

Rejs promem na wyspę /
mini-zadania terenowe
– *quest* / Rybakówka
z kolorowanymi, rebusami
i książkami do spokojnego
„ładowania baterii”
po zwiedzaniu.

MUZEALNE SKARBY

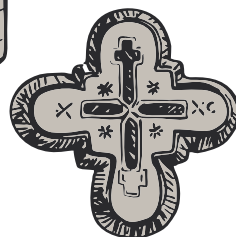

1

2

3

4

5

6

1

Fragmenty pałacowego witraża.

2

Zdobiony relikwiarz, czyli skrzynka do przechowywania szczątków świętego.

3

Metalowy relikwiarz w kształcie krzyża.

4

Misy z brązu używane podczas wystawnych uczt.

5

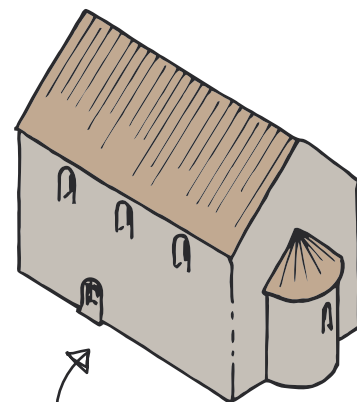
Dłubanka, czyli łódź wykonana z jednego pnia.

6

Uzbrojenie woja.

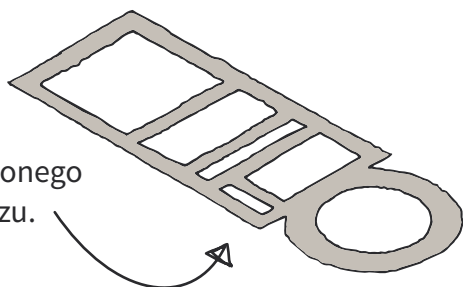
GIECZ

Giecz był jednym z najważniejszych grodów państwa Piastów. Być może także najstarszym, będącym kolebką ich rodu. Możliwe, że to z tego miejsca w 1. połowie X wieku Piastowie rozpoczęli podbój Wielkopolski. O roli warowni świadczą podjęte w niej inwestycje budowlane: rozpoczęcie wznoszenia okazałego palatium oraz wybudowanie kamiennego kościoła grodowego. Podobnie jak wiele innych grodów Wielkopolski, Giecz został splądrowany podczas łupieżczego najazdu czeskiego księcia Brzetysława w 1038 roku, a jego mieszkańcy – o których wiemy, że poddali się bez walki – przesiedleni do Czech.

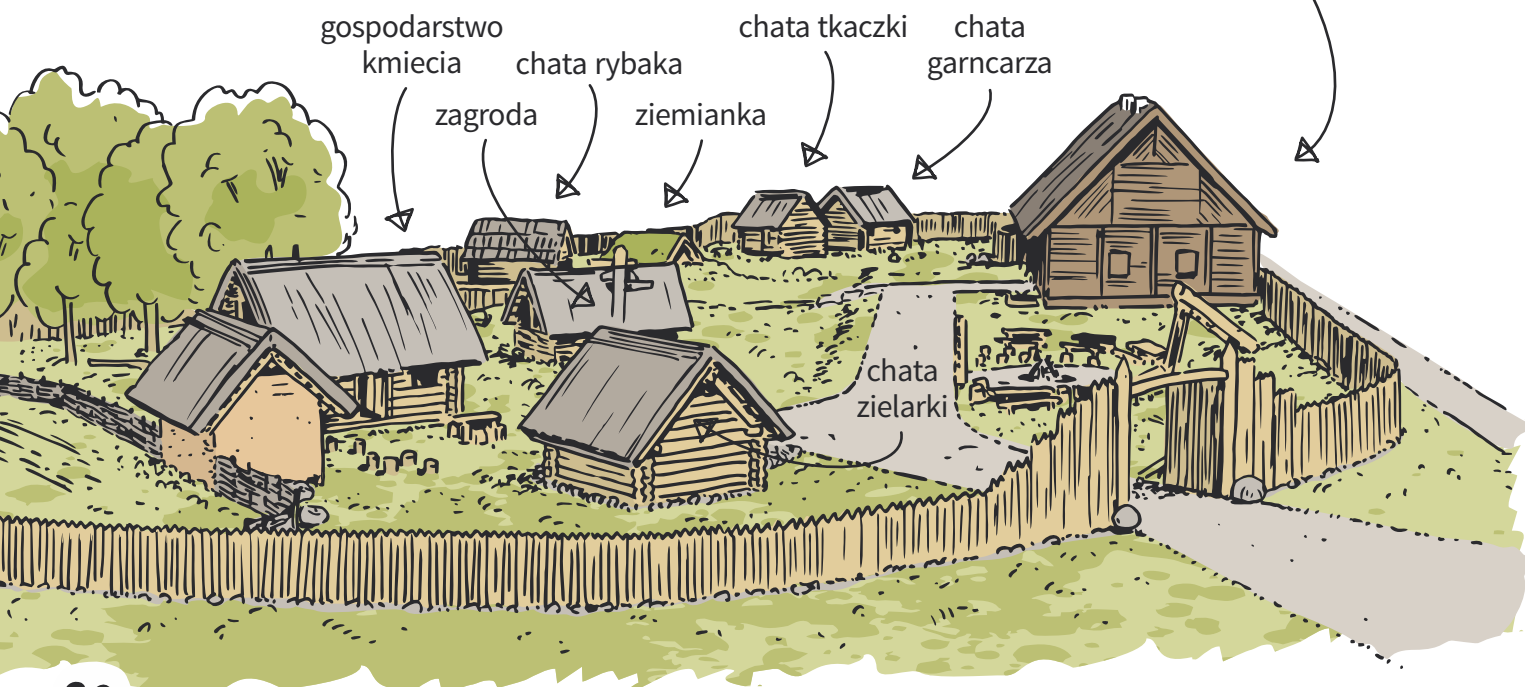

Kościół grodowy w Gieczu powstał na początku XI wieku. Wyróżniała go krypta grobowa przeznaczona na relikwie świętego.

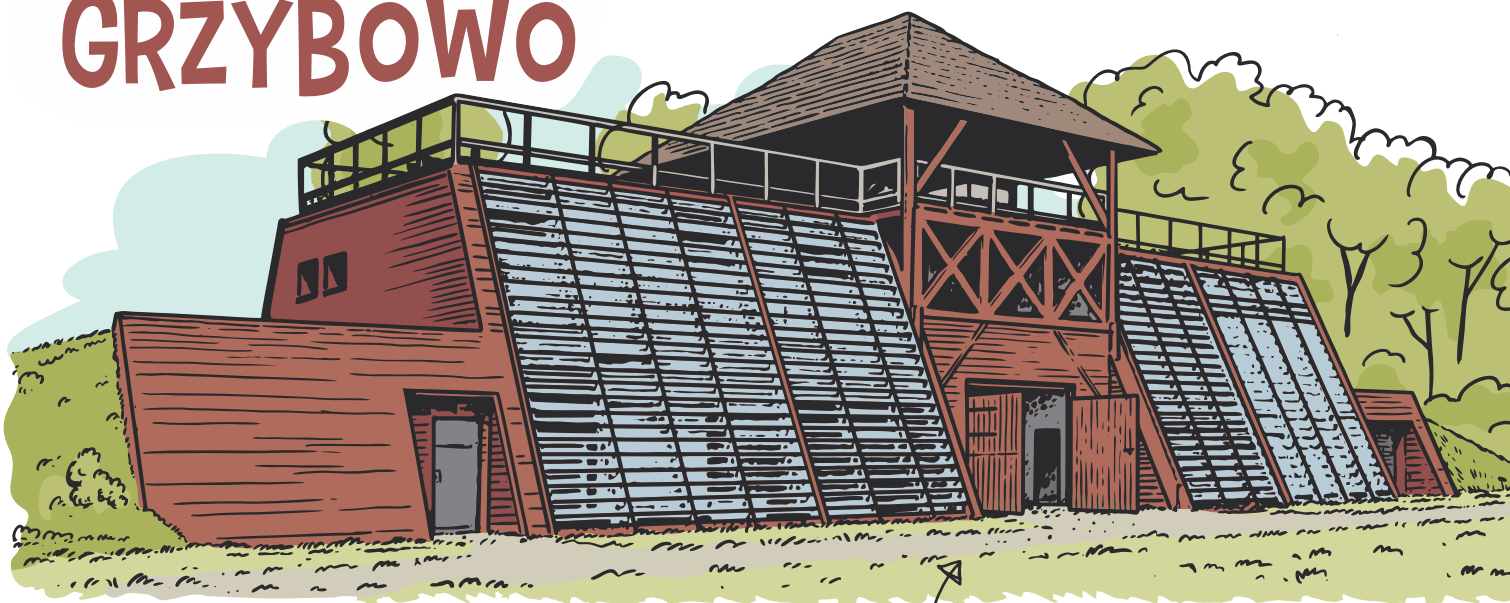
Zarys fundamentów nigdy nieukończonego palatium w Gieczu.

Nieopodal gieckiego grodu zbudowano osadę edukacyjną, w której znajdziecie rekonstrukcje średniowiecznych domostw. To dobre miejsce, by poznać codzienność życia w grodzie.

GRZYBOWO

Gród w Grzybowie powstał na początku X wieku i był rozbudowywany w następnych dziesięcioleciach. Dzięki ogromnemu nakładowi pracy stał się w połowie X wieku największą, obok Poznania, twierdzą państwa Piastów. Jego wał obronny miał u podstawy 27 metrów szerokości, a wysokość sięgała 10 metrów.

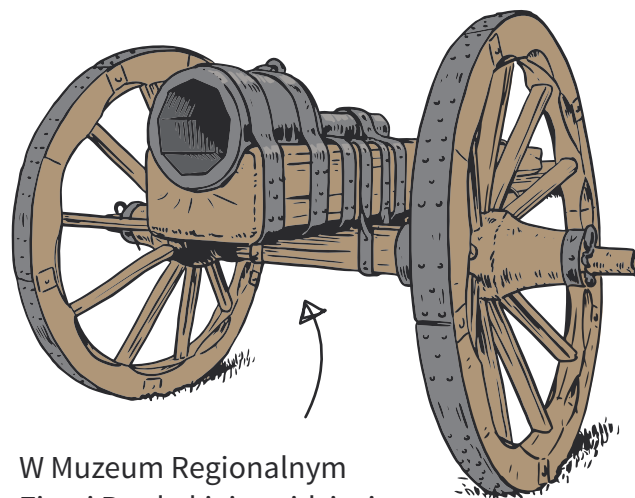
Pawilon muzealny rezerwatu archeologicznego w Grzybowie przypomina fragment wału grodowego z bramą. Stojąc przy nim łatwo sobie wyobrazić, jak potężne były umocnienia piastowskich grodów.

**GRÓD
W GRZYBOWIE
W POŁOWIE
X WIEKU**

PYZDRY I KONIN

W średniowieczu Pyzdry były jednym z ważniejszych miast Wielkopolski. W 1331 roku bronił się tu przed Krzyżakami przyszły król Kazimierz Wielki, a w wyniku walk miasto zostało spalone. Po objęciu tronu Kazimierz odbudował je, otoczył murami i wznosił w nim królewski zamek. Dziś o bogatej historii miasta przypomina ekspozycja muzealna w dawnym klasztorze franciszkanów oraz ogromny, bajecznie kolorowy mural na ścianie hali widowiskowej.

Osada w Koninie była ważnym punktem na szlaku handlowym między Kaliszem a Kruszwicą, strzegąc znajdującej się tu przeprawy przez Wartę. W czasach króla Kazimierza Wielkiego Konin, tak jak Pyzdry, wzbogacił się o miejskie mury i królewski zamek.

W Muzeum Regionalnym Ziemi Pyzdrowskiej znajdziecie replikę armaty, której użyto podczas oblężenia miasta w 1383 roku. Według kronik oddano wówczas pierwszy wystrzał armatni w dziejach Polski.

Dla Małych Podróżników!

Muzeum Regionalne Ziemi Pyzdrowskiej / Interaktywna makieta dawnych Pyzdr z ruchomymi obiektami, umożliwiającymi zmianę historycznej zabudowy według własnego pomysłu.

Romański kościół św. św. Piotra i Pawła wzniesiono w Koninie w 1. połowie XIII wieku. Na początku XX wieku został on „zjedzony” przez nowo budowany kościół w stylu neoromańskim. Łatwo jednak w bryle nowszego, ceglanego kościoła wypatrzyć średniowieczne mury z kamienia i romański portal z płaskorzeźbą ukazującą Chrystusa.

W Koninie stoi najstarszy znak drogowy w Polsce. Wysoki na 2,5 metra „pionek” wykuto z piaskowca w 1151 roku.

Ustawiony przy trakcie, wyznaczał połowę drogi między Kaliszem a Kruszwicą.

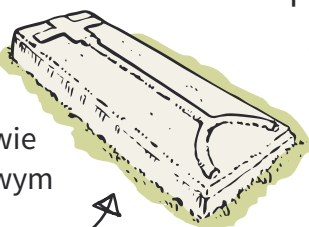
Trasa, pokonywana dzisiaj samochodem w dwie godziny, zajmowała dawniej kupcom aż cztery dni.

KALISZ

Romański kościół z połowy XII wieku, ufundowany przez Mieszka III Starego, w którym ten wielkopolski książę został później pochowany.

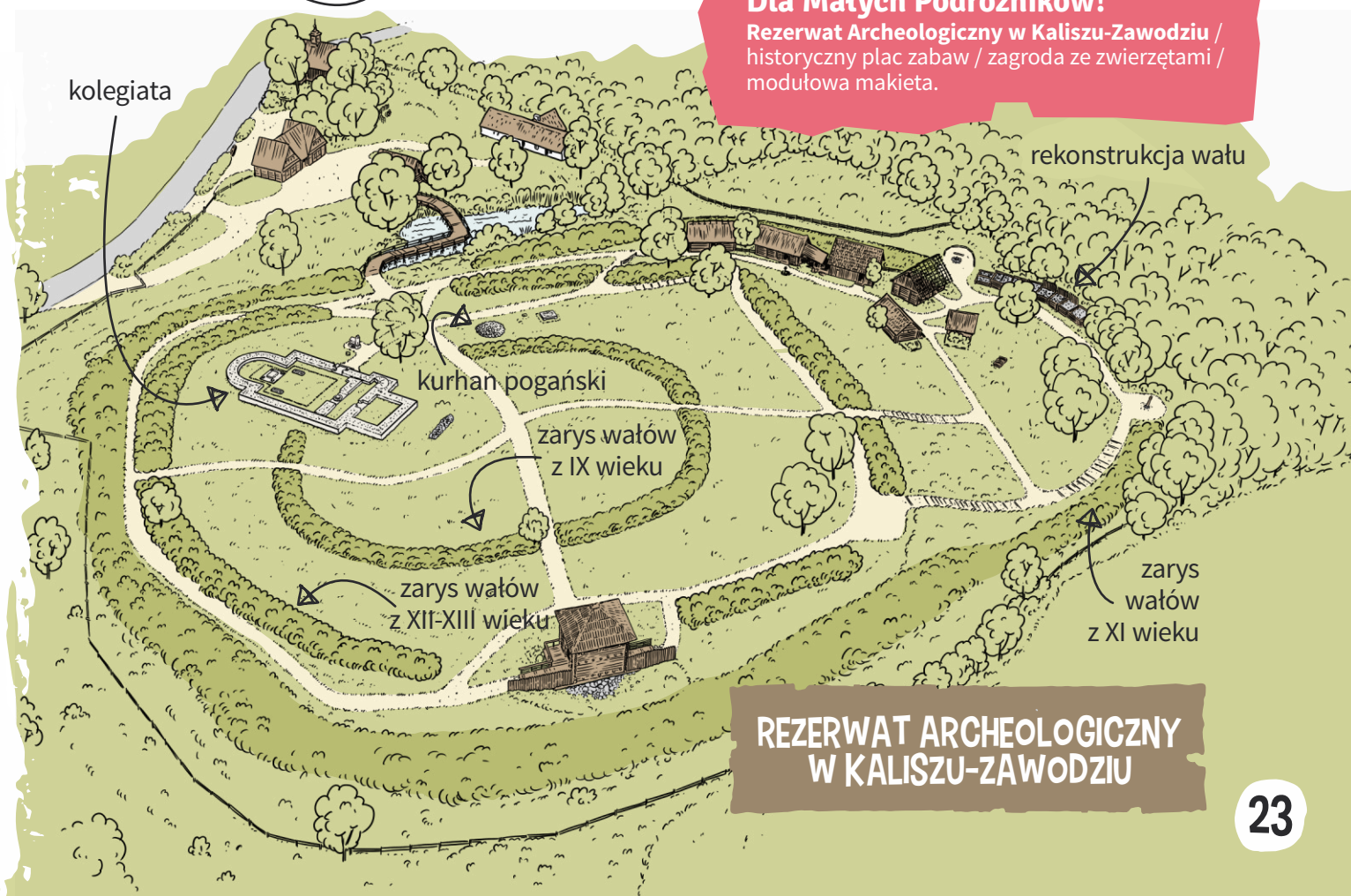
Oryginał płyty nagrobnej Mieszka III możecie zobaczyć na wystawie w Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej.

Kalisz był jednym z najważniejszych ośrodków państwa wczesnopiastowskiego. Naukowcy przypuszczają, że mógł nawet stanowić pierwotną siedzibę rodu Piastów. Powstały w IX wieku gród był przebudowywany w kolejnych stuleciach. Jego największy rozkwit nastąpił w okresie rozbiegu dzielnicowego, kiedy Mieszko III Stary wzniósł w nim okazały kamienny kościół – kolegiatę św. Pawła i prawdopodobnie także palatium. Założył również mennicę. Kres znaczenia grodu nastąpił po zdobyciu twierdzy przez wojska księcia Henryka Brodatego w 1233 roku i przeniesieniu warowni w inne miejsce.

Dla Małych Podróżników!

Rezerwat Archeologiczny w Kaliszu-Zawodziu / historyczny plac zabaw / zagroda ze zwierzętami / modułowa makieta.

kolegiata

kurhan pogański

zarys wałów z IX wieku

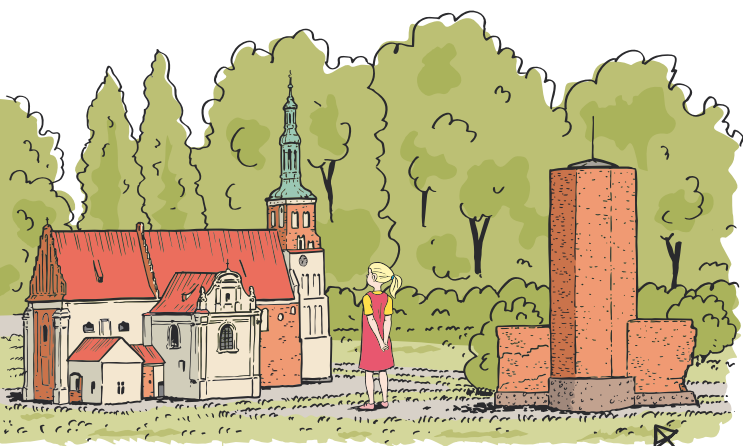
zarys wałów z XII-XIII wieku

rekonstrukcja wału

zarys wałów z XI wieku

REZERWAT ARCHEOLOGICZNY
W KALISZU-ZAWODZIU

POBIEDZISKA, ROGOŹNO I KŁECKO

Makiety w pobiedziskim skansenie robią ogromne wrażenie, mimo że są dwadzieścia razy mniejsze od oryginałów.

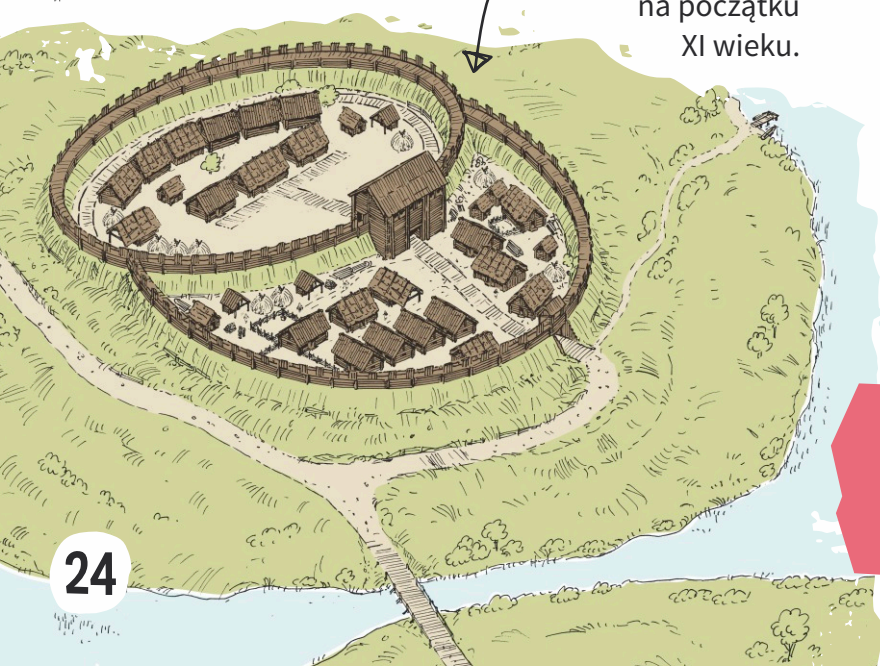

Gród Pobiedziska.

Pomnik Przemysła II.

Gród w Kłecku na początku XI wieku.

W Skansenie Miniatur Szlaku Piastowskiego w Pobiedziskach zobaczycie 37 makiet przedstawiających najpiękniejsze zabytki Wielkopolski i Kujaw, a wśród nich – grody, kościoły i pałace. To ciekawa podróż po historii i architekturze regionu, którą można odbyć w zaledwie godzinę – i to pieszo!

Z kolei w Grodzie Pobiedziska możecie zabawić się w rodzinnym parku rozrywki osadzonym w realiach początków państwa polskiego.

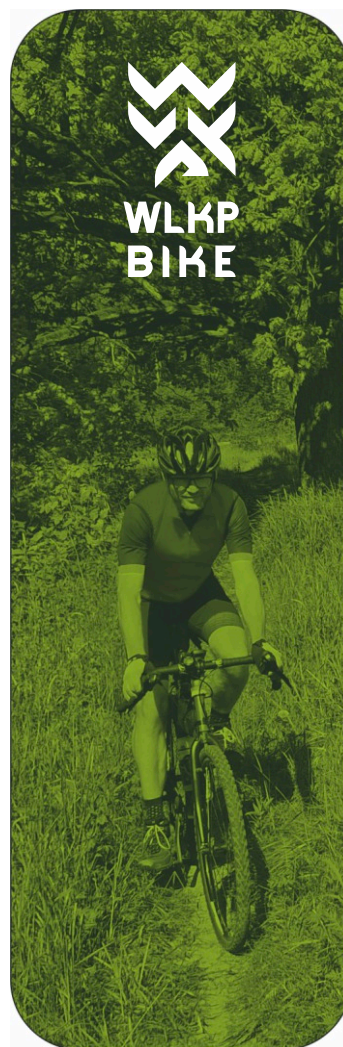
Rogoźno na trwałe weszło do historii Polski 8 lutego 1296 roku, kiedy wrogowie próbowali porwać przebywającego w nim króla Przemysła II, w wyniku czego władca zginął. O historii miasta przypomina dziś Muzeum Regionalne w dawnym Ratuszu oraz pomnik zamordowanego króla.

Gród w Kłecku był ważnym punktem obronnym państwa Polan, strzegąc przesmyku między ciągnącym się kilkanaście kilometrów pasem jezior.

W XIII wieku wybudowano na jego miejscu niewielki zamek, zniszczony w 1331 roku przez Krzyżaków.

Dla Małych Podróżników!

Skansen Miniatur / piaskownica archeologiczna / gra terenowa – quest / wielkoformatowe gry plenerowe, puzzle i klocki.

projekty wspierane przez

WIELKOPOLSKA

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Wydawca: Klaster Turystyczny „Szlak Piastowski w Wielkopolsce” / ul. Jana Pawła II 9/10, 62-200 Gniezno, tel. 666 403 414, szlakpiastowski.pl /
we współpracy z Wydawnictwem Plinta

Tekst, ilustracje i opracowanie graficzne: Jarosław Gryguć / Copyright©2025 by Jarosław Gryguć / Gniezno 2025

WIELKOPOLSKA

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Projekt współfinansowany przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Jarosław Gryguć jest stypendystą Programu wspierania działalności podmiotów sektora kultury i przemysłów kreatywnych na rzecz stymulowania ich rozwoju, realizowanego w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Tytuł projektu: „Grody Szlaku Piastowskiego”. Rekonstrukcje rysunkowe grodów w książce zostały oparte o prace wykonane w ramach tego stypendium.

ISBN 978-83-943753-5-5

9 788394 375355